

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА
МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

САМАРҚАНД ИҚТИСОДИЁТ ВА СЕРВИС ИНСТИТУТИ

**«ХУДУДИЙ ТУРИЗМНИ
РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ
ДОЛЗАРЪ МУАММОЛАРИ»**

мавзусида профессор-ўқитувчилар ва талабаларнинг
республика илмий-амалий анжумани

(2017 йил, 27-29 апрель)

Самарқанд 2017

УДК-338.48

«Худудий туризмни ривожлантиришнинг долзарб муаммолари» мавзусида профессор-ўқитувчилар ва талабаларнинг республика илмий-амалий анжуман материаллари Самарқанд, СамИСИ, 2017 йил. 27-29 апрель. **302 бет.**

Илмий-амалий конференция материалларида профессор-ўқитувчилар, катта илмий ходим изланувчилар, магистрларнинг худудий туризмни ривожлантиришнинг долзарб муаммолари бағишланган мақолалари киритилган.

Тупламдаги материаллардан профессор-ўқитувчилар, катта илмий ходим изланувчилар, магистрлар, талабалар ва амалиёт ходимлари ўз фаолиятларда фойдаланишлари мумкин.

Анжуман ўз ишини ўзбек, рус ва инглиз тилларда олиб боради.

Ташкилий қўмита аъзолари:

Д.Х.Асланова	СамИСИ илмий ишлар бўйича проректор,раис
М.М.Мухаммедов	СамИСИ “Касб-хунар таълими ” кафедраси профессори, аъзо
И.С.Тухлиев	СамИСИ «Халқаро туризм ва туризм сервиси» кафедраси мудири, аъзо
О.Ж. Суюнов	СамИСИ «Касб-хунар таълими» кафедраси мудири, аъзо
Х. Турдибеков	СамИСИ«Статистика ва менежмент» кафедраси мудири, аъзо
Р. Амриддинова	СамИСИ «Халқаро туризм ва туризм сервиси» ўқитувчиси, аъзо
Ю.П. Урунбаева	СамИСИ «Касб-хунар таълими» кафедраси ўқитувчиси, аъзо
Д.З. Норқулова	СамИСИ «Касб-хунар таълими» кафедраси ўқитувчиси, аъзо
Н. Джалилова	СамИСИ «Илмий бўлим» ходими

*Муаллиф нусхасидан чоп этилди.
Мақолаларнинг мазмуни ва орфографик
хатоси учун муаллифлар ўзи жавобгар*

Бланка, Коста-дель-Соль курортларига келишининг қисқаришини қоплади. Испания чет эл туризми суи ривожланган. Аммо ўсиш даражаси сезиларли.

Биринчидан, мамлакатдан чикувчилар туристларнинг умумий сони нисбатан кам, аммо уларнинг куёшли давлатларга чиқиши тез-тез учрамоқда. Масалан: Португалияга чикувчи туристларнинг сони 1986 йилда 2,5 млн кишини ташкил қилган бўлса, 1991 йилда 4,1 млн кишига ортди. Ушбу давр ичида Францияга чиқиш 1 млн. дан 2,8 млн кишига етди. Европанинг узоқ худудларига туристларнинг чиқиши жуда суи ҳолда эди. 1989 йилдан бошлаб эса бу ҳолнинг умуман тушиб кетиши сезилди.

Иккинчидан, нисбатан арзон бўлган туристик марказлар ҳисобланмиш Греция, Марокаш, Португалия, Тунис ва Туркияга чикувчилар сони жадал ўсди ва улар 30-57%ни ташкил қилди. Қиммат ҳисобланмиш Франция, Италия ва Буюк Британия мамлакатларига чиқиш ҳолатлари камайди. Учунчидан, ҳаво транспорти билан саёҳатга чикувчи испанлар чет элга чикувчи туристларнинг 7,5%ини ташкил қилади.

Шу ўринда таъкидлаб ўтиш жоизки, 2017 йилнинг 8-22 январь кунлари дунёдаги энг йирик сайёҳлик ярмаркаларидан бири ҳисобланган Fitur ярмаркаси Мадрид шаҳрида бўлиб ўтади.

Fitur ярмаркаси мунтазам равишда ўтказиладиган Ifema кўргазма маркази ижро кўмитаси президенти Клементе Гонсалес Солернинг маълум қилишича, бу 37-ярмарка ҳисобланиб, янги рекордларни қайд этади. Тахминларга кўра, унда дунёнинг 165 мамлакатидан 9 672 компания қатнашади, 755 павильон хизмат кўрсатади. Ярмарканинг умумий майдони - 62 494 квадрат метрни ташкил қилиб. Бу йил Аргентинага алоҳида эътибор қаратилиши таъкидланмоқда - мамлакат сўнгги йилларда туризм саноатини фаол ривожлантирмоқда ва сайёҳлар орасида анча машҳур бўлиб бормоқда. Ярмаркада биринчи марта Покистон, Аруба ва Нассау (Баҳама ороллари пойтахти) қатнашиши кутилмоқда. Ярмарка доирасида Жаҳон сайёҳлик ташкилоти томонидан ўтказилувчи Барқарор тараккий этувчи туризм йилининг расмий очилиш маросими бўлиб ўтади.

“FITUR” – энг йирик халқаро ярмаркалардан бири. Бу галги ярмаркада 165 мамлакатдан ўн мингга яқин сайёҳлик фирма ва компаниялари вакиллари, эксперт ва мутахассислар иштирок этмоқда. Кўргазма сайёҳлик саноатининг барча замонавий йўналишларини ўзида мужассам этган.

Ўзбекистон мазкур халқаро сайёҳлик ярмаркасида бир неча йилдан буён фаол қатнашиб келмоқда. 2015 йилги ярмаркада мамлакатимиз миллий тенди “Энг яхши тенд” мақомига сазовор бўлганлиги сир эмас албатта. Бу гал ҳам “Ўзбекистон” миллий тенди ўзига хос янги дизайни, безаклари ва мазмунан бойлиги билан кўргазма иштирокчилари эътиборини тортмоқда. Унда мамлакатимиз тарихий обидалари, халқимизнинг миллий анъана ва қадриятлари акс этган. Самарқанд, Бухоро, Хива, Шаҳрисабз, Тошкент ва бошқа тарихий шаҳарларимизнинг диққатга сазовор жойларига оид ранг-баранг маълумотлар, халқ ҳунармандлиги буюмлари ярмарка иштирокчиларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

Кўргазма доирасида Ўзбекистон делегацияси Мадридда қатор халқаро ташкилотлар раҳбарлари билан учрашувлар ўтказиши кўзда тутилган.

Музокаралар давомида ҳамкорликда амалга оширилиши режалаштири-лаётган лойиҳалар юзасидан фикр алмашилиши билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси Туризмни ривожлантириш давлат кўмитаси юртимизда туризмни ривожлантириш учун катта имкониятларни кўлга киритиш билан биргаликда янги ғоялар, туризмни ривожлантиришнинг янги йўналишлари ҳақида билим ва кўникмаларга эга бўлиб келади деб умид қиламиз.

ХИЗМАТЛАР СОҲАСИДА МИЖОЗЛАРГА КЎРСАТИЛАДИГАН ХИЗМАТЛАРНИНГ СИФАТ ДАРАЖАСИНИ БАҲОЛАШ МУАММОЛАРИ

Мусабаева Л.А. СамИСИ
Эркинова С.Л. Агзамов Ш.

Аннотация: Мақола хизматлар соҳасида миждозлар билан бўладиган муносабатларни ривожлантириш йўллари ва усулларини ёритишга қаратилган.

калит сўзлар: хизматлар сифатини баҳолаш, “хайрихоҳлик” даражаси, бенчмаркинг, SERVQUAL усули, миждозларнинг қониқилиш индекси

Аннотация: Статья посвящена развитию методов и путей формирования отношений с клиентами в сфере услуг /

ключевые слова: оценка качества услуг, степень «лояльности», бенчмаркинг, метод SERVQUAL, индекс удовлетворенности клиентов.

Annotation: The articles in the field of services aimed at the development of relations with the customer to obtain coverage.

Жаҳон тажрибасидан маълумки, хизмат кўрсатиш соҳасида кенг тармоқланган компаниялар фаолиятида аниқ усулларни ишлаб чиқиш ва қўллашни тақозо этади. У миқдор ва сифат кўрсаткичлари доирасида – икки турдаги гуруҳ параметрларни ўз ичига олади. Биринчидан, компаниянинг савдо фаолиятига оид статистик қайдномалардан олинган хизматлар ҳажми тўғрисидаги маълумотлардан иборат кўрсаткичлар (хизмат кўрсатиш натижалари баҳоланади) бўлса, иккинчи турдаги параметрлар эса, хизмат кўрсатиш даражасини баҳолайди.

Ушбу масалани ҳал қилишда бир қатор муаммолар мавжуд. Бу ҳам бўлса, мазкур тармоқда хизмат кўрсатиш сифатини баҳолашнинг ягона методологик базасини комплекс ўрганиш ва уни ишлаб чиқиш вазифасидир. Ушбу муаммонинг муҳим элементлари сифатида қўйидагиларни кўрсатиш мумкин: миждозлар билан мустаҳкам коммуникацион алоқаларни ўрнатиш мақсадида сўров йўли билан истеъмолчиларнинг хизматларга бўлган “хайрихоҳлик” даражасини баҳолаш, статистик қайд қилиш тизимини тайёрлаш, баҳолаш параметрларни тахлили ва бошқа шу каби вазифалар ҳал қилинмаган.

Кўп тармоқли компаниянинг сифат кўрсаткичлар доирасида таҳлиллар олиб бориш ички (ташқи) бенчмаркинг асосида олиб бориш масадга мувофиқ бўлади. Шунга мувофиқ, уларни баҳолаш тизими яратилади. Шуни айтиб ўтиш керак-ки, ички бенчмаркингга кўра, ташқи бенчмаркингни сифат кўрсаткичлар асосида олиб бориш анча осонроқ. Буни қўйидаги билан изоҳлаш мумкин: рақобатчи-компаниялар сифат кўрсаткичлар бўйича кўпроқ ошкоралик даражасига эга. Уларнинг тавсифини тадқиқот қилиш пайтида, сўровлар ва рейдларни олиб бориш ёрдамида баҳолаш мумкин. Сифат параметрларни баҳолаш ва аниқлашда, истеъмолчининг қониқарли ёки қониқарсиз даражасини баҳолаш учун бу соҳадаги масалага бағишланган тадқиқотлар натижаларининг бутун спектри ёрдам беради. Истеъмолчиларнинг қониқилиш даражасини баҳолаш кенг маънога эга бўлиб, замонавий маркетинг дастакларини қўллаш талаб этилади. Хизмат кўрсатиш сифати тушунчаси моҳиятини асослаш ҳамда унинг даражаси аниқлаш масаласи маркетингнинг олдида турган долзарб муаммолардан биридир.

Хизмат кўрсатиш сифатини баҳолашнинг SERVQUAL усулидан кенг фойдаланиб келинмоқда⁹³. Мазкур тизимнинг асосида бешта параметрлар бўйича гуруҳларга бўлинган 22 жуфт саволлардан иборат сўровнома бор:

- 1) ишонч;
- 2) ҳозир бўлиш;
- 3) ишонтириш;

⁹³ Методика «SERVQUAL» ўтган асрнинг 80-йилларида хизматлар сифатини аниқлаш учун ишлаб чиқилган. SQI (service quality index) методикаси муаллифлари — Парасураман, В. Зейтхامل и Л. Берри (PZB), Техас A&M университети.

4) раҳм-шавқат

5) сезгирлик

Ушбу усул хизмат кўрсатиш сифатини баҳолаш учун янги усулларни ишлаб чиқишда асос сифатида қўлланилади (Кронин ва Тейлор томонларидан таклиф этилган SERVPERF ва бошқ.).

Юқорида қайд этилган усуллардан ташқари, истеъмолчиларнинг қониқиш даражасини аниқлаш учун Стокгольм иқтисод мактаби мутахассислари асосчилари бўлган яна бир усул - CSI (Customer Satisfacation Index-мижозлар қониқиши индекси) кенг тарқалган. Истеъмолчиларнинг қониқиш даражаси индекси индивидуал интервью йўли билан аниқланади. Олинган натижалар компаниянинг узоқ муддатли даромадлилик даражаси прогнозини аниқлаш учун параметр сифатида ишлатилади. Истеъмолчиларнинг қониқиш даражасининг индекси ижобий муносабат (хайрихоҳлик) сабаблари ва омилларини назорат қилишга имкон беради.

Мижозларга тақдим этилаётган хизматлар кўрсатиш сифат даражасини баҳолаш ва сифат тизимини бошқариш учун ходимларнинг малакаси жуда муҳим. Унинг ёрдамида:

1) мижозларга хизмат кўрсатиш сифатини назорат қилиш;

2) таҳлил қилинаётган базани танлаш ва тайёрлаш, бошқариш тармоғида керакли қарорларни қабул қилиш;

3) тизимни кейинчалик ривожланишига ёрдам кўрсатадиган қайта алоқани излаб топиш каби вазифаларни амалга ошириш мумкин.

Фойдаланадиган CSI усули истеъмолчиларни бозор тармоқларини алоҳида секторларга ажратган ҳолда мазкур бўлимларда уларни сўровиномасини олиб боришга асосланади. Кейинчалик уларни қизиқтираётган тармоқда медиаторлар танланади. Сўровномани тузиш билан биргаликда уни тўлдириш ва олинган маълумотларга ишлов бериш, ушбу усулнинг муҳим жиҳатларидан ҳисобланади. Усулнинг салбий тарафи – манбанинг субъективлигидир, яъни маълумотлар сўровномаларда акс этган мижоз фикрига асосланади. Сўровномани мижозлар эмас, балки хизматлар олди сотдиси бўладиган жойларида тартибли рейдларини ўтказишдан кейин сифат бўйича менеджерлар тўлдирадилар, бундан кейин скрининг натижаларига кўра, аниқланган муаммоларни ҳал қилиш мақсадида тадбирлар мажмуаси ишлаб чиқилади. Тадқиқотлар давомида олинган маълумотларнинг ишончлилиқ даражаси ҳар доим юқори булавермайди. Чунки, баъзи истеъмолчи уни сўров қилишга ва сўровномани тулдиришга ҳамма вақт ҳам рози бўлмайди. Бундан ташқари, истеъмолчи танлаб олиш ишончилигини аниқлашга имкон бераётган унга қўйилган саволларга тўғри жавоб бермайди (ихтисослиги, ижтимоий статус, даромад даражаси ва ҳ.к.). Шу билан бирга истеъмолчи учун саволларнинг хилма-хиллиги баъзи ҳолларда унинг жавоб бериши учун қийинчилик тўғдиради.

Мижоздан фаркли улароқ, сифат бўйича менеджер олиб борилаётган тадқиқотларнинг натижасига ва сифат масалалари бўйича яхши касб эгаси бўлишига иштиёқи сабаб, бевосита манфаатдор бўлади. Унда “фаолият кўрсатиш йўл-йўриқи” мавжуд. Бошқача айтганда, мулжалланган баҳолаш усулларида фойдаланган ҳолда батафсил тасвирлаш билан кўрсаткичларни баҳолаш мумкин. Кўриб чиқиладиган ёндошув суровни олиб бориш пайтида ўрин эгалаган субъектив омил ролини оширган ҳолда тақдим этилаётган хизмат кўрсатиш сифат параметрларининг даражасини аниқлаш баробарида кўрсаткичларнинг мониторингини олиб боришга ёрдам беради. Шунга қарамасдан, ушбу усулнинг таркибий қисми бўлгандагина маълумотнинг қўшимча манбаи сифатида истеъмолчиларни савол-жавоби орқали сўров қилинади. Сифат параметрларини баҳолаш мобайнида пайдо бўлаётган қийинчиликлар, баҳолаш мезонларининг таҳлили ва уларни ўлчаш усулларини аниқлаш билан боғлиқ. Амалдаги мавжуд усуллар асосида сифатни баҳолаш асосида ишлаб чиқарувчилар мавжуд муаммоларини ҳал қилиш имкониятларига эга бўладилар. Бу тизимга киритилган параметрларни хизмат кўрсатиш тармоғи билан боғлиқлигини кўрсатади, бошқача айтганда танланган мезонлар мувофиқлиги бўйича фарқланиши мумкин. Ижтимоий хизмат кўрсатиш тармоғи учун

мижозларга маълумот етказиш хизмат кўрсатишда биринчи навбатдаги вазифа деб ҳисобланмайди, истеъмолчи асосий маълумотни ташкилотнинг номланишидан олади, масалан “Қир ювиш шаҳобчаси”, “Пойабзални таъмирлаш”, “Қимёвий тозалаш шаҳобчаси” ва ҳ.к.

Шундан келиб чиққан ҳолда, сифат параметрларини баҳолаш усулларини ишлаб чиқишда уларни қўллаш тармоғини тўғри аниқлашни инобатга олиш керак. Ишлаб чиқилган ягона принциплар ҳар қандай хизмат кўрсатиш - сервис тармоғида сифатни баҳолаш йўли билан ўз усулини яратиш учун наъмуна бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Сифатни бошқариш йўналишларини ривожлантириш нуқтаи назаридан ҳорижий амалиётда банк хизматлари бозорида катта имкониятларга эга. Меҳмонхона томонидан кўрсатилаётган хизматлар сифати билан боғлиқ муаммолаларни баҳолаш лозимлиги, бу йўналишдаги меҳмонхоналар ўртасидаги рақобатнинг кескинлигидан келиб чиқади. Таъкидлаш керакки, корпоратив мижозларга кўрсатилаётган хизмат сифатини баҳолашга қаратилган ёндошиш, алоҳида мижозларга нисбатан муносабатлардан бир мунча бошқа бўлиши мумкин. Корпоратив мижозлар меҳмонхона корхонасини танлашда, компаниянинг раҳбарияти билан ўзаро муносабатларининг қониқарлиги омилига эмас, балки моддий характердаги манфаатларга, шунингдек меҳмонхонанинг воситачи мижозларининг мазкур компаниянинг туристлар сони билан боғлиқ талабларини қондиришга бўлган қобилиятини сақлашга риоя қилади.

Агар бошқа йўналишдаги хизмат кўрсатиш тармоқларидаги фаолият юритадиган ташкилотлар бозор сиёсатини (туристик агентликлари, авиайўналишлар, саргарошхоналар, супермаркетлар ва ҳ.к.) “мижоз бирламчидир” (customer-first paradigm) базавий шиорига таянадиган бўлса, истеъмолчилар реакциясига субъектив таъсир қилаётган меҳмонхона хизматларининг муайян сифат кўрсаткичларини тўртта гуруҳга ажратиш мумкин:

1) бўш жой кўрсаткичлари. Улар ёрдамида шартларни тақдим этиш йўли билан хизматни тавсифлаш мумкин;

2) ахборот кўрсаткичлари. Истеъмолчилар қай даражада ахборот билан таъминланганлигини акс этади;

3) касб кўрсаткичлари. Истеъмолчиларга тақдим этилаётган сервис даражасини, бошқача айтганда хизмат кўрсатаётган ходимларнинг малака ва касбий тайёргарлик даражасини аниқлайди;

4) эътироз кўрсаткичлари. Улар мустақил гуруҳ сифатида ташкил топган ва истеъмолчиларнинг таклифлари ҳамда эътирозлари асосида олинган ахборотни жамлаш ва таҳлилинини ўтказиш учун қўлланилади. Тавсифларни сўровномани тузиш пайтида уларни баҳоланиши максимал бир хил бўлиши лозимлигини назарда тутган ҳолда тақсимлаш керак. Бу эса ўз навбатида сифат кўрсаткичларни аниқлаш пайтида иштирок этадиган субъектив омилларнинг аҳамиятини ўрнатишга имкон беради.

Ҳорижий амалиётда қўлланиб келинаётган юқорида келтирилган тажрибалар асосида фаолият юритаётган хизмат кўрсатиш корхоналарида изчил қўллаш асосида мазкур соҳанинг ижтимоий –иқтисодий ривожланишдаги ўрнининг тобора ошиб боришига имконият яратиши муқаррардир.

М У Н Д А Р И Ж А

І ШЎЪБА. ХУДУДИЙ ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНИШ ҲОЛАТИ ВА ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ	
Юсупов Э.Д. ТУРИСТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ И ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ.....	3
Суюнов С.Х. ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАМЛАКАТ САЛОҲИЯТИНИНГ ИМКОНИЯТЛАРИДАН БИРИДИР.....	6
Zaynalov.N.R., Rustamov. J.E., Zaynalova S.N. TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA AXBOROT TECHNOLOGIYALARINING AHAMIYATI.....	10
Мусаева Ш.А., Ахмедова М.ТУРИЗМ СОҲАСИГА ЮҚОРИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ЖОРИЙ ЭТИШНИНГ АҲАМИЯТИ ВА ИҚТИСОДИЙ САМАРАДОРЛИГИ.....	12
Каримов. М., Ш.М.Каримова. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ТУРИЗМНИНГ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ.....	14
Камилова Н.А., Хамраев Ш.С. ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА.....	17
Ким Т.В.,СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА В РЕГИОНАХ УЗБЕКИСТАНА.....	19
Курбанова Р.Ж., Махсатуллаев Б. ИҚТИСОДИЁТНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ШАРОИТИДА ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ.....	22
Абдурахимов Д.А., Толипова Р.Нодир-қизи. ПРОБЛЕМА КОНКУРЕНТО-СПОСОБНОСТИ ТУРИЗМА УЗБЕКИСТАНА И ПУТИ ЕЕ РЕШЕНИЯ.....	24
Berdimurodov A, Mutalibova I. O'ZBEKISTONDA MEHMONXONA ZANJIRLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	26
Саидова Ф.К. ТУРИСТСКИЕ ЦЕНТРЫ И РЕГИОНЫ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ: ОСОБЫЙ ПОДХОД К РАЗВИТИЮ ТУРИЗМА.....	30
Berdimurodov A., Raxmonova N. HUDUDIY TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA TABIAT YODGORLIKLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	34
Pardayev Sh.X., Xojikulov B.E., Shodiyeva Z. TURISTIK MAHSULOTLAR VA ULARNI TURISTIK XIZMATLAR BOZORIDA SOTISH IMKONIYATLARI.....	36
Алиева С., З.Х. Хайдаров. АНАЛИЗ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ МАССОВОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ.....	38
Tashnazarova D., Imomov N. MAIN OBJECTIVES, FUNCTIONS AND PRINCIPLES OF AUDIT IN TOURISM ENTERPRISES.....	41
Soliyev A. O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI HUDUDIY TURIZMNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	44
Усманова З.И. ХУДУДНИНГ ТУРИСТИК-РЕКРЕАЦИОН САЛОҲИЯТИНИ БАҲОЛАШ УСУЛЛАРИ.....	46
Тоштемиров Д.,Мусаева Ш.А. МИНТАҚАВИЙ ТУРИЗМ ТИЗИМИДА ТУРИЗМ ИНФРАТУЗИЛМАСИНИНГ ЎРНИ ВА УНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛЛАРИ.....	48
Suyarov A.Shokirjon o'g'li., Samandarov R.D. SIRDARYO VILOYATI TURIZMI VA IQTISODIY-GEOGRAFIK O'RNI.....	51
Tilloyev T., Hazratov A. TURIZM SOHASIDA EKOTURIZMNING O'RNI.....	54
Маматқулов Х.М. ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ ТУРИЗМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ИНФРАТУЗИЛМА ТАРМОҚЛАРИНИНГ ТУТГАН ЎРНИ.....	56
Маматқулов Х.М. ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ ТУРИЗМИНИНГ АСОСИЙ	

ЙЎНАЛИШЛАРИ ВА ИСТИҚБОЛЛАРИ.....	59
Урунбаева Ю.П. Акбарова Д. ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ БОРАСИДА ДАВЛАТ СИЁСАТИНИНГ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ.....	62
Qarshiboyev X., Axmedov M, TALAB VA TAKLIV EGILUVCHANLIGI.....	64
Mardiev T.K., Mukhiddinov I.S. THE POSITIVE AND NEGATIVE EFFECTS OF TOURISM INDUSTRY.....	67
Mattiev I.B., Murodqulova Sch. R. DIE VERSORGUNG DER LEBENSTÄTIGKEIT DER UNTERNEHMEN DER INDUSTRIE DES TOURISMUS.....	70
Остонов Ў.Я., Тухтаева И.З. ТАДБИРКОРЛИКНИНГ ИҚТИСОДИЙ, ИЖТИМОЙ ВА СИЁСИЙ АҲАМИЯТИ.....	72
Абдуллаев С., Адилова С. ПРАЗДНИК ВЕСНЫ В УЗБЕКИСТАНЕ И У ДРУГИХ НАРОДОВ.....	74
Убайдуллаева П., Адилова С.А. МЕСТО УЗБЕКИСТАНА В МИРОВОМ СООБЩЕСТВЕ.....	75
Жалилова.Г.Ғ., Мухаммедов.М.М. ЎЗБЕКИСТОНДА ИҚТИСОДИЙ ЎСИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ.....	77
Пирманова Н.С., Мухаммедов М.М. КИЧИК БИЗНЕС ВА ҲУСУСИЙ ТАДБИРКОР- ЛИК - АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ МУХИМ ОМИЛИ.....	79
Зубаев А., Бобокалонов Ш.,М.М.Мухаммедов. ЎЗБЕКИСТОНДА ИНВЕСТИЦИОН ФАОЛИЯТНИНГ РИВОЖЛАНТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ.....	82
Бобоева Д., М.М.Мухаммедов. ЎЗБЕКИСТОНДА ОЗИҚ-ОВҚАТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ.....	84
Azimova R.I., Hikmatova SH.B. BANK XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH OMILI SIFATIDA.....	86
Мухаммедова З.М., Ахророва К. РАЗВИТИЕ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ.....	88
Уразов К.Б., Каримов Ж.А. АГРОТЕХСЕРВИС ХИЗМАТЛАРДАН ОЛИНАДИГАН ДАРОМАДЛАРНИ ТАСНИФЛАШ ВА ТАН ОЛИШ АСОСЛАРИ.....	89
Уразов К.Б., Б.Холмирзаев. ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИНГ КОРХОНАЛАР МУЛКИЙ ВА МОЛИЯВИЙ ҲОЛАТИНИ ЯХШИЛАШ ҲАМДА УЛАР БИЗНЕС ФАОЛИЯТИ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШДАГИ ЎРНИ	94
Yusupova I.,Imomov N, INNOVATION CLIMATES IN DEVELOPING COUNTRIES AND ITS EFFECTS TO THE SMALL BUSINESS’ DEVELOPMENT.....	96
Хамзаева Д.С. ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНИШИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ИҚТИСОДИЙ- ИЖТИМОЙ ОМИЛЛАРНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ.....	97
Жуманов О.Х., Ибрагимова М.И. ҚИШЛОҚ ЖОЙЛАРИДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....	99

II ШЎБА. ИЧКИ ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ

Мусаева Ш.А Усмонова Д.И. Файзиева И.И. ТУРИЗМДА РЕКЛАМАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙЎЛЛАРИ.....	102
Jomonqulova F.E., Mirzayev B. O’ZBEKISTON SHAROITIDA ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI VA MANBALARI.....	106
Шукуров И.Х.,Холикулова Д. ТАОМЛАР РЕЦЕПТУРАСИ ТАРКИБИНИ	

ОПТИМАЛЛАШТИРИШ.....	108
Урунбаева Ю.П., Маматкулова Г. АҲОЛИ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШДА ТУРИСТИК ХИЗМАТЛАРНИНГ ЎРНИ	112
Урунбаева Ю.П., Файзиев Ф. АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ОШИРИШДА ТУРИЗМ ХИЗМАТЛАРИНИНГ ЎРНИ.....	114
Тошпулатов Д.А. ТУРИЗМ ИНФРАТУЗИЛМАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШДА МЕХМОНХОНА ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СИФАТИНИ ОШИРИШ ЙЎЛЛАРИ.....	116
Sadriev O. X., Jalilov Sh. THE DEVELOPMENT OF DOMESTIC TOURISM.....	119
Jiyanboyev. I.,Mardiyev.T. ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	121
Karimov A.Sattarova Z. QASHQADARYO VILOYATI EKOTURISTIK RESURSLARIDAN TURIZMDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	122
Қаххоров Ж.А. ТУРИЗМ СОҲАСИНИНГ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....	124
Абдухамидов С.А.,Файзиева З.А. ЎЗБЕКИСТОНДА МИНТАҚАВИЙ ТУРИЗМ ХИЗМАТЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ДОЛЗАРБ МАСАЛАЛАРИ.....	126
Шодиева З.,Холмаматов Д. ЎЗБЕКИСТОНДА ЯНГИ ЭКОТУРИСТИК МАРШРУТЛАРНИ ЯРАТИШ ИМКОНИЯТЛАРИ.....	130
Tolibov F. INCREASING THE SALES IN THE HOTELS BY SOCIAL NETWORKS AND SEARCHING PLATFORMS.....	132
Зоҳидов Ф. ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ВНУТРЕННЕГО ТУРИЗМ В САМАРКАНДСКОЙ ОБЛАСТИ.....	135
Каржавов З.,Суюнов Б.А.,Раупова Н. ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ КАПИТАЛЬНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА В УСЛОВИЯХ ДЕМОНОПОЛИЗАЦИИ И ПРИВАТИЗАЦИИ.....	137
Ганиева Ф.С., Нормуродова Ф.М. ОЦЕНКА АНСАМБЛЯ «РЕГИСТАН» НА ОСНОВЕ ДОХОДНОГО ПОДХОДА.....	139
Суюнов А.С.,Умархужаева М.Г. МАҲСУЛОТ СИФАТИНИ БОШҚАРИШ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ.....	142
Djabbarov I.G. O'ZBEKISTONNING WELCOMEUZBEKISTAN.COM MILLIY TURISTIK VEB PORTALI FUNKSIONALLIK DARAJASINI OSHIRISH MASALALARI	144

III ШЎБА. БОЛАЛАР ВА ЁШЛАР ТУРИЗМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ ҲАМДА ЖИСМОНИЙ ИМКОНияТИ ЧЕКЛАНГАН ИНСОНЛАР УЧУН ХУДУДИЙ ТУРИСТИК ИНФРАТУЗИЛМАНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ

Маматкулова Ш.,Наркулова Ш.,Камолов Ф. ЁШЛАР ТУРИЗМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ.....	148
Гулямов С.С., Шермухамедов А. Т. СПОРТИВНЫЙ ТУРИЗМ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	150
Хайитова У.Т.,Qodirova Z. TALABA YOSHLARDA EKOLOGIK SAYONATLAR TASHKIL QILISHNING AMALIYOTDAGI HOLATI.....	153
Наркулов Ш.З. ОБЕСПЕЧЕНИЕ БЕЗОПАСНОСТИ В ДЕТСКОМ ТУРИЗМЕ.....	155
Хайитова У.Т., Sattorova Z. SAYONATLARDA VA SAYONATLARGACHA TALABA YOSHLARNI JISMONIY CHINIQTIRISH YO'LLARI.....	157

Kipchakova S.B., Tairova D.A. IMKONIYATI CHEKLANGAN INSONLAR UCHUN HUDUDIIY TURISTIK INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI...	159
Nayitova U.T., Amanbayeva N.X. EKOLOGIK SAYOHATLARNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY NAZARIY VA USLUBIIY ASOSLARI	161
Axtamov J.B., Abdulina A. MILLIY BOYLIGIMIZ –SALOMATLIK.....	163
Хотамов. М.А., Д.С.Розиқов. ТАЛАБА-ЁШЛАР ОРАСИДА ОММАВИЙ ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТ ТАДБИРЛАРИ ТАШКИЛ ҚИЛИШДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ МУТАХАСИСЛАРИНИНГ ЎРНИ.....	165
Хотамов М.А., Д.С.Розиқов. ЎҚУВЧИ-ЁШЛАР ОРАСИДА СОҒЛОМ ТУРМУШ ТАРЗИНИ ШАКЛЛАНТИРИШДА ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ ВА СПОРТНИНГ АҲАМИЯТИ.....	167
Axtamov J.B., Bobokulov A. HARAKATLI O‘YINLARDAN FOYDALANISH ORQALI SALOMATLIKNI MUSTANKAMLASH.....	169
Норкулова Д.З. САНАТОРИЙЛАР - ТУРИСТИК-РЕКРЕАЦИОН ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ВОСИТАСИ СИФАТИДА.....	170

IV ШЎБА. ТУРОПЕРАТОРЛИК ФАОЛИЯТИДА МЕНЕЖМЕНТ ВА МАРКЕТИНГ МАСАЛАЛАРИ

Маматкулова Ш.Ж., Улуғмуродов И. МЕҲМОНДЎСТЛИК ХИЗМАТЛАРИДА МАРКЕТИНГ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ.....	174
Маматкулова Ш.Ж., Тошназаров Т. ТУРИЗМДА МАРКЕТИНГ КОММУНИКАЦИЯЛАРИНИ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ИМКОНИАТЛАРИ	175
Toshtemirov D., Xolmamatov D. TURISTIK FIRMALARNING MARKETING FAOLIYATIDA ASSORTIMENT SIYOSATI.....	178
Jalilov Sh., Xolmamatov D. ICHKI TURIZMNI RIVOJLANISHIDA MARKETINGNI O‘RNI	181
Джалилов Ш.А., Жалилов Ш. СИСТЕМНЫЙ АНАЛИЗ ОБЪЕКТА ПРОГНОЗИРОВАНИЯ. КЛАССИФИКАЦИЯ ПРОГНОЗОВ.....	183
Одинакулова Ҳ.А., Халикова Л.Н. МАЪНАВИЯТ МАСАЛАЛАРИДА ТУРИЗМНИНГ АҲАМИЯТИ.....	186
Жураев О., Мусаева Ш.А. ТУРИЗМ ФИРМАЛАРИ МАРКЕТИНГ ТИЗИМИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ АЛОҲИДА ЙЎНАЛИШЛАРИ.....	187
Турдибеков Ҳ.И., Ўразов С. ТАЪЛИМ ХИЗМАТЛАРИНИ БОШҚАРИШДА МОТИВАЦИЯ СТРАТЕГИЯЛАРИНИ ҚЎЛЛАШ ХУСУСИЯТЛАРИ.....	191
Ташматов Ш.Ў. ТУРИЗМ ТАШКИЛОТЛАРИДА КАДРЛАР САЛОҲИЯТИНИ БОШҚАРИШ МАСАЛАЛАРИ.....	194
Асланова Д.Х. Алимова М.Т. ТУРИЗМ БОЗОРИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎНАЛИШЛАРИ.....	198
Jumanov O.X. REQUIREMENTS FOR FINANCIAL STATEMENTS.....	204
Алимова М.Т. ТУРИЗМ БОЗОРИДА МАРКЕТИНГ КОНЦЕПЦИЯСИНИ АМАЛГА ОШИРИШ ХУСУСИЯТЛАРИ.....	205
Jumanov O.X. FULL AUTOMATION OF ACCOUNTING IN UZBEKISTAN.....	210

V ШЎБА. ТУРИЗМ СОҲАСИ УЧУН РАҚОБАТБАРДОШ КАДРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ МУАММОЛАРИ

Suyunov O.J., To'ychiev SH.F. MUAMMOLI - MODULLI O'QITISH TEXNOLOGIYASI VA UNING SIFAT BELGILARI.....	213
Камилова Н.А., Мамуржонов Ш. ОСНОВНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПОСОБНЫХ КАДРОВ В СФЕРЕ ТУРИЗМА И ИХ ВОЗМОЖНЫЕ РЕШЕНИЯ.....	215
Boboyeva. D.X., Akramova .F. YOSHLARNI KASBGA YO'NALTIRISHDA TARBIYA VA TURIZIM JARAYONINING MAZMUNINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.....	217
Ziyodullayev.X., Narziqulova.F.R. YOSHLARNI KASBGA YO'NALTIRISHDA TURIZM VA IJTIMOIIY TARBIYANING TUTGAN O'RNI.....	219
Шоназаров А.М., Ш.Жалилов. КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШНИНГ СИФАТИНИ ОШИРИШ ВА ТАЪЛИМНИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШДА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЙЎЛЛАРИ.....	220
Qarshiboyev X., Jurayeva S, KO'P TARMOQLI IQTISOD MODEL.....	224
Холбоев У.Х., Х.Рахмонов. ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ТАЪМИНЛАШДА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИНГ ИМКОНИЯТЛАРИ.....	226
Каримова Ш.М., Каримов М. О ПОДГОТОВКЕ КАДРОВ ДЛЯ СФЕРЫ ТУРИЗМА...	230
Рузиева Н., Шодиева З. “ХИЗМАТЛАР СИФАТИНИ ОШИРИШ ДАВР-ТАЛАБИ”.....	232
Содиқова Д. А., Тўхтамишов А.Қ. ЎҚУВЧИЛАР БИЛИМИНИ БАҲОЛАШДАГИ ХАТОЛИКЛАР ВА УЛАРНИ БАРТАРАФ ЭТИШ ЙЎЛЛАРИ.....	235
Qalandarov U.X.,Tilyabov M.U.,Abduraximov. S. S.OLIY TA'LIMNING YANGI TECHNOLOGIYALARI.....	237
Mattiev I.B.,Salomova S. TURIZM SOHASI UCHUN RAQOBATBARDOSH KADRLARNI TAYYORLASH MUAMMOLARI.....	239
Kodirov R.N.,Dustmuradova S. AGE AND LANGUAGE LEARNING.....	240
Одинакулова Ҳ.А., Тўхтамишов А.Қ. ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ҲУНАР ТАЪЛИМИ МУАССАСАЛАРИДА ЎҚУВЧИЛАРНИНГ БИЛИМИНИ БАҲОЛАШДА ДАРАЖАЛИ ТЕСТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ.....	242
Abdujalilova Z., Urazov S. IQTISODIYOT NAZARIYASI FANINI O'QITISHDA TA'LIMNI TECHNOLOGIYALASHTIRISHNING MOHIYATI.....	246
Suyarov.A. Shokirjon o'g'li. TURIZM SOHASI UCHUN KADRLAR TAYYORLASHDA TALABALAR AMALIYOTINI TASHKIL QILISH MAQSADIDA YOSHLAR MIQYOSIDAGI TURIST AXBOROT MARKAZLARINI JORIY QILISH MUAMMOLARI	248
Бурнашев Р.Ф., Ахророва К. ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИИ.....	250

VI ШЎБА. ТУРИЗМ СОҲАСИДА ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШ МУАММОЛАРИ

Qarshiboyev X., Hayrullayev Sh. DIFFERENSIAL HISOBNING IQTISODDA QO'LLANILISHI HAQIDA.....	253
Курбанова Р.Ж.,Рахимова И. ТУРИЗМ СОҲАСИ УЧУН РАҚОБАТБАРДОШ	

КАДРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ ЗАРУРИЯТИ.....	255
Shukurov.Z.Q., Talibova Z. KADRLAR TAYYORLASHDA MATEMATIKA FANIDAN FOYDALANISHNING ANAMIYATI. TARMOQLARARO BALANSNING MATEMATIK MODEL.....	259
Джалилов Ш.А., Д.Садикова. ПОНЯТИЕ СЛУЧАЙНОЙ ПЕРЕМЕННОЙ. ГЕНЕРАЛЬНАЯ СОВОКУПНОСТЬ И ВЫБОРКА.....	262
Саттарова Д., Джалилов Ш.А., Иззатуллаев Т. ОЦЕНКА ЗНАЧИМОСТИ ПАРАМЕТРОВ МОДЕЛИ ПО КРИТЕРИЮ СТЬЮДЕНТА. СТАТИСТИКА ДАРБИНА-УОТСОНА.....	265
Shukurov Z.Q. Sultonov Sh.I. TURIZIM SOHASIDA IQTISODIY MASALALARNI YECHISHNING BA'ZI METODLARI. LEONTEV MODELINING MATRITSALI HISOB.....	268
Раупов А.,Хайдаров З. ПОДГОТОВКА ДАННЫХ И РЕШЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ЗАДАЧИ С ПОМОЩЬЮ ТАБЛИЦ EXCEL.....	271
Хомидов Ф., Хайдаров З.Х. ПОСТРОЕНИЕ ЭМПИРИЧЕСКИХ ФОРМУЛ МЕТОДОМ НАИМЕНЬШИХ КВАДРАТОВ.....	273
Mardiyev T., Rofeeva Sh.D. Mardonov M. XORIY TILLARNI O'RGANISHDA TIL VA NUTQNING FARQLANISHDA METODIKANING ANAMIYATI.....	275
Мусаев Х.Н., Мухамедова С.И. ХИЗМАТ КЎРСАТИШ КОРХОНАЛАРИДА ХАРАЖАТЛАРНИНГ ИЧКИ ВА ТАШҚИ АУДИТИ УСЛУБИЯТИ.....	277
Валиева Ш., Хайдаров З. НЕПРЕРЫВНОЕ НАЧИСЛЕНИЕ ПРОЦЕНТОВ.....	280
Хамзаева Д. С.ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ АСОСИДА АХОЛИНИНГ ЯШАШ СИФАТИНИ ЯХШИЛАШ ИСТИҚБОЛЛАРИ.....	282
Holikova L.F. IDEAS ABOUT DEVELOPING THE TEACHING PROCESS OF FOREIGN LANGUAGES.....	285
Абдувохидова М. ХИЗМАТ КЎРСАТИШ СОҲАСИДАФАН ТАЪЛИМ ВА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИНТЕГРАЦИЯСИНИ ТАЪМИНЛАШ МАСАЛАЛАРИ.....	288
Мардонова Д.Б. ЎЗБЕКИСТОНДА ХУДУДИЙ ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ИСПАНИЯ ТАЖРИБАСИ	290
Мусабаева Л.А.,Эркинова С.Л., Агзамов Ш. ХИЗМАТЛАР СОҲАСИДА МИЖОЗЛАРГА КЎРСАТИЛАДИГАН ХИЗМАТЛАРНИНГ СИФАТ ДАРАЖАСИНИ БАҲОЛАШ МУАММОЛАРИ.....	293

«ХУДУДИЙ ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ ДОЛЗАРЪ МУАММОЛАРИ»

мавзусида профессор-ўқитувчилар ва талабаларнинг
республика илмий-амалий анжумани

(2017 йил, 27-29 апрель)

2017 йил. Қоғоз бичими А4,
Офсет қоғози. “Times New Roman” гарнитураси
Босма табоқ 18.85
Буюртма №61 Адади 50 нусха

Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти
босмахонасида чоп этилди.
Манзил: А.Темур кўчаси, 9 уй.